

Standardy Ochrony Małoletnich w Jednostkach Oświatowych

Przedszkole Leśna Drużyna w Kamionkach

Standardy ochrony małoletnich zostały opracowane w celu zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci i młodzieży w jednostkach oświatowych. Odzwierciedlają one zobowiązania wynikające z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. O zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Z 2023 r. Poz. 1606). Poniższe standardy stanowią ramy działania dla wszystkich pracowników i osób zaangażowanych w działalność edukacyjną i opiekuńczą.

Standardy Ochrony Małoletnich w Jednostce Oświatowej.....	3
Objaśnienie terminów.....	3
Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia.....	5
Procedura interwencji podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletnich.....	6
1. Ogólne zasady Polityki:.....	6
2. Procedura postępowania w przypadku zaniedbania.....	7
3. Procedura w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodziców/opiekunów.....	7
4. Procedura w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika przedszkola.....	9
5. Procedura postępowania w sytuacji gdy dziecko przejawia zachowania agresywne:.....	9
Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "niebieskiej Karty"..	12
Zasady Przechowywania:.....	13
Edukacja personelu i osoby odpowiedzialne za ten proces.....	13
Informowanie rodziców i dzieci o standardach.....	14
Kodeks bezpiecznych relacji dziecko – dziecko.....	14
Bezpieczny dostęp do Internetu.....	15
Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w placówce.....	16
Monitoring.....	16
Przepisy końcowe.....	17
Załączniki.....	18
Załącznik 1 -Karta Interwencji.....	18
Załącznik 2 -Rodzaje przemocy oraz objawy krzywdzenia.....	20
§1 Rodzaje przemocy.....	20
§1.1. Krzywdzenie fizyczne.....	20

§1.2 Krzywdzenie psychiczne.....	20
§1.3 Wykorzystanie seksualne.....	21
§1.3 Zaniedbywanie.....	22
Rodzaje i objawy przemocy.....	22
1 Objawy przemocy fizycznej.....	22
2 Objawy przemocy psychicznej.....	22
3. Objawy przemocy seksualnej.....	22
4. Objawy zaniedbania.....	24
Załącznik nr 3	
Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka.....	25
Załącznik-4 Algorytm postępowania.....	28

Standardy Ochrony Małoletnich w Jednostce Oświatowej

Cel kodeksu:

Niniejszy dokument został stworzony, aby zapewnić wychowankom i uczniom harmonijny rozwój w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników naszego przedszkola, a także praktykantów, wolontariuszy i stażystów, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Kierując się dobrem dzieci wszyscy pracownicy dążą do ich wszechstronnego rozwoju z poszanowaniem ich praw. Wszystkie interakcje z małoletnimi muszą być oparte na wzajemnym szacunku. Personel powinien aktywnie słuchać i reagować na potrzeby małoletnich, zapewniając im poczucie wartości. Pracownik zachowuje neutralność w komentarzach i opiniach, unika wyrażania prywatnych poglądów na kontrowersyjne tematy. Pracownicy tworzą środowisko, w którym małoletni czują się bezpiecznie i są chronieni przed krzywdzeniem. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie przez rodziców oraz pracowników, stażystów, wolontariuszy i praktykantów, przedszkola wobec dziecka. Pracownicy przedszkola, a także stażyści, wolontariusze i praktykanci zobowiązani są do realizacji wyżej wymienionych celów zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi przedszkola.

Objaśnienie terminów

1. **Polityka** – działania na rzecz ochrony dzieci/uczniów w Przedszkolu Leśna Drużyna jest własnym przyjętym na potrzeby placówki dokumentem regulującym kwestie ochrony dzieci przed krzywdzeniem mogącym mieć miejsce podczas realizacji zadań placówki oraz w kwestiach zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa, podczas realizacji tych zadań. Polityka deklaruje wartość realizacji praw dziecka dla instytucji, pokazuje, że traktujemy dziecko jak podmiot praw i ochrony, ułatwia rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje, ustanawia jasne procedury postępowania.
2. **Pracownikiem przedszkola**, jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowę cywilno -prawnej .

3. **Osoby z zewnątrz** - pracownicy firm i instytucji współpracujących ze szkołą, wolontariusze.
4. **Student** – osoba odbywająca w szkole praktykę zawodową.
5. **Dzieckiem/ucznim** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
6. **Opiekunem dziecka/ucznia** jest osoba uprawniona do reprezentacji i stanowieniu o dziecku/uczniu w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia.
7. **Osoba odpowiedzialna** za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem to wyznaczony przez dyrektora przedszkola pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
9. **Dane osobowe** dziecka to wszystkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
10. **Przez krzywdzenie** dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę.

Krzywdzeniem jest:

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 10 czerwca 2010 r. „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 (członków rodziny; przez określenie członek rodziny należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia

Określenie ról i odpowiedzialności:

1. Dyrektor Placówki:

- Główna osoba odpowiedzialna za przyjmowanie i zarządzanie zgłoszeniami o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.
- Koordynacja działań i odpowiedzialność za przekazywanie spraw do odpowiednich instytucji lub specjalistów.

2. Pedagog/Psycholog Szkolny:

- Pierwszy punkt kontaktu dla dzieci i personelu w przypadku zgłaszania problemów dotyczących małoletnich.
- Udzielanie bezpośredniego wsparcia.
- Odpowiedzialni za współtworzenie planów pomocy dla dziecka, wypełnienie karty "Niebieska Karta-A"
- Rozpoznawanie czynników przywdzenia
- Ocena ryzyka przemocy wobec dziecka
- Przeprowadzanie rozmów z rodzicami
- Odpowiedzialny za ewaluację i aktualizację Polityki.

3. Nauczyciele i Wychowawcy:

- Odpowiedzialni za monitorowanie sytuacji w grupie i zgłaszanie wszelkich obaw dotyczących bezpieczeństwa dzieci.
- Odpowiedzialni za współtworzenie planów pomocy dla dziecka, wypełnienie karty "Niebieska Karta-A"
- Wspieranie dzieci i udzielanie pomocy w miarę możliwości.
- Rozpoznawanie czynników przywdzenia
- Ocena ryzyka przemocy wobec dziecka
- Przeprowadzanie rozmów z rodzicami

4. Pozostali pracownicy Placówki i osoby z zewnątrz:

- odpowiedzialni za zgłoszenie informacji o krzywdzeniu dziecka nauczycielowi dziecka.

Procedura interwencji podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletnich

Cel:

Opracowanie skutecznej procedury interwencyjnej, mającej na celu ochronę małoletnich w przypadku podejrzenia lub dowiedzenia się o ich krzywdzeniu.

1. Ogólne zasady Polityki:

1. Polityka ochrony dziecka przed krzywdzeniem obowiązuje każdego pracownika przedszkola.
2. Zapewnienie, że każde zgłoszenie jest traktowane poważnie i rejestrowane w odpowiedni sposób.
3. Zapewnienie dyskrecji i poufności w trakcie zgłaszania.
4. Przy zgłoszeniu zakłada się kartę interwencji- załącznik 1.
5. Zgłoszenia zbiera wychowawca dziecka.
6. Wszystkie zgłoszenia dołączane są do akt osobowych dziecka.
7. Wszystkie zgłoszenia powinny być dokładne i zawierać jak najwięcej szczegółów dotyczących zdarzenia/incydentu.
8. W przypadku rozmów z dzieckiem, należy dokładnie zanotować jego słowa bez interpretacji lub sugestii.
9. Zgłoszenia powinny być sporządzane jak najszybciej po zaistniałym incydencie, najlepiej w ciągu 24 godzin od jego ujawnienia.
10. Pracownicy posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka.
11. Osoby z zewnątrz mogą być poproszone o wypełnienie *Oświadczenia o niekaralności* - załącznik nr 5
12. Wychowawca dziecka przeprowadza wstępną ocenę sytuacji i decyduje o dalszych działaniach. Może posiłkować się kwestionariuszem *Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka (załącznik numer 3)*.
13. W razie potrzeby zapewnienie natychmiastowego wsparcia psychologicznego lub medycznego.
14. Pracownicy zobowiązani są do sporządzenia notatki służbowej oraz przekazania jej wychowawcy dziecka, dyrektorowi przedszkola lub zastępcy dyrektora oraz pedagogowi/psychologowi w sytuacji zaobserwowania czynników ryzyka. W dalszych działaniach postępują zgodnie z poniższymi procedurami.
15. Należy zbierać materiały związane z sytuacją dziecka, w tym dokumentuje rozmowy z rodzicami, z dzieckiem wraz z cytatami (wypowiedzi dziecka), opisów jego zachowań,

wyglądu, zbiera wytwory dziecka, dokumentuje rozmowy z pracownikami instytucji wspierających przedszkole- nauczyciele wpisują informacje w zeszycie korespondencji z rodzicem, lub tworzą notatki ze spotkań z rodzicami- które powinny być podpisane przez nauczyciela oraz rodzica.

16. Należy podjąć natychmiastowe działania w przypadku podejrzenia krzywdzenia, bezpośrednio po zidentyfikowaniu sygnałów lub otrzymaniu informacji.
17. Należy zapewnić poufność informacji, udostępniać je tylko upoważnionym osobom.
18. Należy monitorować sytuację małoletniego i udzielać wsparcia przez odpowiedni czas po zgłoszeniu, przez nauczyciela psychologa, pedagoga.
19. Wszystkie wnioski do instytucji powinny być sporządzone w 2 egzemplarzach, jeden dla instytucji zewnętrznej drugi należy przechowywać w specjalnym zeszycie z nadanym numerem pisma w sekretariacie.

2. Procedura postępowania w przypadku zaniedbania

1. W przypadku uzyskania informacji o zaniedbaniu dziecka przez opiekunów wychowawca dziecka Nauczyciel prowadzi rozmowę z opiekunami, rodzicami w celu wyjaśnienia sprawy, ustalenia zasady dalszego postępowania oraz informuje rodziców, opiekunów o skutkach negatywnych działań lub zaniechań wobec dziecka. W czasie rozmowy przekazuje informację na temat dostępnej oferty wsparcia i motywuje ich do szukania dla siebie pomocy. Nauczyciel może poprosić o pomoc psychologa/pedagoga zatrudnionego w przedszkolu.
2. Wychowawca może zawrzeć pisemny kontrakt z opiekunem.
3. Pracownik zobowiązany jest do monitorowania sytuacji i dobrostanu dziecka.
4. Gdy podjęte wcześniej działania są nieskuteczne Dyrektor przedszkola wysyła informację o sytuacji dziecka do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, składa wniosek o wgląd w trudną sytuację dziecka do Sądu Rejonowego.

3. Procedura w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodziców/opiekunów

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest kluczowym elementem ochrony dzieci. Wymaga ona szybkiej i zdecydowanej reakcji, ścisłej współpracy z odpowiednimi organami oraz specjalistami, a także skrupulatnej dokumentacji wszystkich podjętych działań. Priorytetem jest zawsze dobro i bezpieczeństwo dziecka.

1. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, (pracownicy przedszkola mogą posiłkować się kwestionariuszem oceny występowania przemocy wobec dziecka - załącznik 3 -Nauczyciel może postąpić zgodnie z algorytmem postępowania w przypadku podejrzenia przemocy- załącznik 4. Z zachowaniem zasad Polityki.
2. W przypadku podejrzenia, że dziecko jest dotknięte przemocą w rodzinie wychowawcy powiadamiają psychologa/pedagoga. Zakłada się kartę interwencji - załącznik numer 1. Kartę dołącza się do kart osobowych dziecka.

3. W razie konieczności zespół składający się z psychologa/pedagoga oraz wychowawców dziecka wzywają opiekuna (nie będący sprawcą przemocy) dziecka, oraz informuje ich o podejrzeniu.
4. Zespół w trakcie spotkania informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratora/policja/ sąd rodzinno-opiekunowy, lub przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego -procedura Niebieskiej Karty).
5. Po poinformowaniu opiekunów dyrektor/zastępca dyrektora przedszkola składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji/ lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, lub przesyła formularz „Niebieska Karta-A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Formularz „Niebieska Karta-A” powinien zostać przekazany przez dyrektora placówki w ciągu 7 dni od jego wypełnienia do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy, w której dziecko faktycznie przebywa
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanej w punkcie poprzednim.
7. Zespół interwencyjny w skład którego wchodzi psycholog, pedagog oraz wychowawcy dziecka sporządza opis sytuacji przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, innymi nauczycielami, psychologiem, pedagogiem specjalnym, logopedą tworzy plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku, powinien spełniać wymogi określone w punkcie 9.
8. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a. podjęcia przez przedszkole działań z zakresu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki,
 - b. wsparcie, jaki przedszkole zaoferuje dziecku,
 - c. skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
11. Plan pomocy przedstawiany jest rodzicowi przez nauczyciela dziecka w współpracy z pedagogiem/psychologiem z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
12. Plan wsparcia po ujawnieniu krzywdzenia małoletniego musi być skoncentrowany na indywidualnych potrzebach dziecka i obejmować różnorodne aspekty wsparcia: psychologiczne, edukacyjne, socjalne i prawne. Kluczowe jest zaangażowanie różnych specjalistów oraz, w miarę możliwości, rodziny dziecka. Regularna ocena efektywności planu wsparcia jest niezbędna, aby zapewnić skuteczność działań i odpowiednią reakcję na zmieniające się potrzeby dziecka.
13. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

14. Ważna jest kontynuacja monitorowania sytuacji dziecka, regularne przeglądy i aktualizacja planu wsparcia oraz karty interwencji.

15. Dokumentacja powinna być przechowywana w sposób bezpieczny, zapewniający poufność i dostęp tylko dla upoważnionych osób.

4.Procedura w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika przedszkola.

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka zgłasza swoje podejrzenia Dyrektorowi/ zastępcy dyrektora.
2. Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem przedszkola podejrzanym o krzywdzenie dziecka, jego rodzicami lub jego prawnymi opiekunami.
3. Jeżeli jest taka konieczność postępuje zgodnie z postanowieniami Karty Nauczyciela art.85t
4. Dyrektor do rozmów może włączyć pedagoga/psychologa.
5. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień pracowników.
6. Dyrektor lub pedagog/psycholog prowadzi rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem w celu wsparcia dziecka.
7. Z pracownikiem, który dopuścił się krzywdzenia dziecka zostaje zawarty kontrakt i spisany protokół ustaleń. Dokumenty te zawierają szczegółowe rozwiązania mające na celu powstrzymanie dalszego krzywdzenia.

5. Procedura postępowania w sytuacji gdy dziecko przejawia zachowania agresywne:

1. Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są rodzice dziecka oraz nauczyciele i pracownicy przedszkola.
2. Opis procedury:
 - Zasady postępowania doraźnego wobec dzieci przejawiających agresję.
 - Każdy nauczyciel, wychowawca oraz inny pracownik przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony dzieci.
 - Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju dziecka wykazującego zachowanie agresywne.

Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy stosować następujące zasady:

- Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji.
- Ważne jest wykazywanie troski o dziecko.
- Zauważanie pozytywnych zachowań u dziecka.

- Ważne jest aby dostrzegać na bieżąco emocje pojawiające się u dziecka.
- Dokonać analizy zachowania trudnego- kiedy najczęściej się pojawia, w jakiej porze dnia, co je wywołuje, co podtrzymuje trudne zachowania.
- Wskazywać na zachowania aprobowane.
- Współpracować z innymi nauczycielami.
- Szanować dziecko- mówić o zachowaniu nie dziecku.
- Nie należy używać agresji słownej i fizycznej- nie zawstydząć, oceniać, unikać monologów.
- Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka, np. poprzez założenie kącika wyciszenia, naukę relaksacji, stosowanie komunikacji asertywnej, nazywanie emocji, przeciwdziałanie narastaniu agresji, termometr uczyć, spotkania grupowe.
- Nauczyciel w ramach działań profilaktycznych omawia z rodzicami wszystkich dzieci wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności.

Procedura postępowania :

1. Działaniom skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinna towarzyszyć próba wyciszenia dziecka poprzez rozmowę, stosowanie kącików wyciszenia, stosowaniem relaksacji, nazywanie emocji.
2. Dzieci, przeciwko którym skierowana była agresja, powinny zostać otoczone opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc. W sytuacjach w których narażone są na przemoc ze strony innego dziecka, należy zapewnić dzieciom możliwość przebywania poza miejscem, gdzie jest agresor (przejście do innej sali, plac zabaw) do momentu wyciszenia się agresora.
3. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca nauczycielem grupy, do której uczęszcza dziecko o przejawiające zachowanie agresywne, informuje o zdarzeniu wychowawcę.
4. Nauczyciel grupy przeprowadza rozmowę z dzieckiem, które stosowało agresję w momencie w którym dziecko wykazuje dobrostan psychiczny. Ustala z wraz z dzieckiem sposób rozwiązania trudności, ustalają zasady postępowania, radzenia sobie z emocjami.
5. Nauczyciel zapewnia wsparcie pozostałym dzieciom.
6. Nauczyciel może poprosić o pomoc psychologa/pedagoga.
7. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany w zeszycie korespondencji z rodzicami oraz zgłoszony bezpośrednio rodzicowi.
8. Wychowawca dziecka sprawiającego trudności wychowawcze informuje dyrektora oraz innych pracowników o zaistniałych sytuacjach.
9. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel:

- przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na redukcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych.
 - Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka.
 - Prosi rodziców by udali się na konsultacje psychologiczne/pedagogiczne u specjalistów zatrudnionych w przedszkolu lub poza przedszkolem.
 - Kieruje rodziców na badania do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
 - Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.
2. Dziecko wykazujące zachowania agresywne może zostać objęte zajęciami specjalistycznymi z psychologiem lub pedagogiem specjalnym.
 3. Postępowanie z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne powinno mieć charakter kompleksowy. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od współpracy nauczycieli, rodziców i specjalistów i stosowania jednolitych oddziaływań wychowawczych i sposobów reagowania na agresję.
 4. W razie niemożliwości przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich, dyrektor na umotywowany wniosek wychowawcy rozważa poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.

Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "niebieskiej Karty"

1. Zawiadomienie o Podejrzeniu Popelnienia Przestępstwa:

1. W przypadku podejrzenia przestępstwa na szkodę małoletniego, natychmiastowe zgłoszenie sprawy do najbliższej jednostki Policji. Sporządza się dokumentację z incydentu w tym szczegółowe informacje o obserwacjach, zeznaniach świadków i wszelkich dostępnych dowodach.

2. **Osoby odpowiedzialne:** Psycholog, pedagog oraz nauczyciele dziecka

2. Zawiadomienie Sądu Opiekuńczego:

1. W sytuacjach zaniedbania, nadużyć lub innych form krzywdzenia, które wymagają interwencji sądowej, należy zgłosić sprawę do Sądu Opiekuńczego. Należy przygotować odpowiednią dokumentację, wypełnić wniosek o wgląd w sytuację rodzinną do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich.

2. Osoby odpowiedzialne:

- a. wypełnienie wniosku za zgodą dyrektora nauczyciel grupy, psycholog, pedagog.
- b. Wysłanie wnioski: dyrektor/wicedyrektor.

3. Procedura "Niebieska Karta":

1. W przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego, wszczęcie procedury "Niebieska Karta". Zgromadzenie i dokumentacja informacji o sytuacji małoletniego, przekazanie sprawy do odpowiednich instytucji (np. Policji, ośrodka pomocy społecznej).

2. Osoby odpowiedzialne:

- a. Wypełnienie "Niebieska Karta -A"- wychowawcy dziecka- psycholog, pedagog, nauczyciel dziecka.
- b. Przesłanie wypełnionej karty do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego -Dyrektor/wicedyrektor przedszkola.

Zasady Przechowywania:

1. Poufność i bezpieczeństwo danych:

- Dokumenty zawierające informacje o małoletnich muszą być przechowywane w bezpiecznym i zamkniętym miejscu, z dostępem wyłącznie dla upoważnionych osób.
- Elektroniczne zapisy powinny być chronione hasłami i odpowiednimi środkami zabezpieczającymi.

2. Okres przechowywania:

- Dokumenty należy przechowywać przez okres wymagany przez prawo, zazwyczaj kilka lat po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności.
- Po upływie tego czasu dokumenty powinny być trwale zniszczone w sposób uniemożliwiający ich odtworzenie.

3. Dostęp do dokumentów:

- Dostęp do dokumentacji możliwy jest tylko dla pracowników przedszkola.
- W przypadku konieczności udostępnienia dokumentacji zewnętrznym instytucjom (np. Sądom, służbom socjalnym), należy to czynić z zachowaniem odpowiednich procedur i po uzyskaniu stosownych upoważnień.

Edukacja personelu i osoby odpowiedzialne za ten proces

Zapewnienie, że wszyscy pracownicy placówki edukacyjnej są odpowiednio przeszkoleni i przygotowani do stosowania standardów ochrony małoletnich oraz reagowania na zdarzenia zagrażające ich dobru.

W ramach Polityki przedszkole zapewnia pracownikom szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy, szkolenia ukierunkowane na identyfikację oznak krzywdzenia, procedury interwencji, dokumentowanie zgłoszeń, komunikację z dziećmi i rodzicami, a także postępowanie w przypadkach kryzysowych. Szkolenia powinny być regularne (np. Roczne) i dostępne dla wszystkich pracowników, włączając nowo zatrudnionych. Zastosowanie powinny być różnorodnych metody szkoleniowe takie jak warsztaty praktyczne, symulacje, studia przypadków, a także e-learning.

Dokumentowanie udziału w szkoleniach oraz ocena ich skuteczności jest niezbędna do monitorowania i utrzymania wysokich standardów ochrony dzieci.

Informowanie rodziców i dzieci o standardach

Cel:

Zapewnienie, że rodzice, opiekunowie oraz małoletni są w pełni poinformowani o standardach ochrony dzieci i postępowania w przypadku zdarzeń zagrażających ich dobru. Standardy powinny być przedstawione w sposób zrozumiały i dostępny, tak aby każdy mógł się z nimi zapoznać i stosować.

Zasady i sposób udostępniania standardów:

1. Standardy ochrony dzieci dostępne są na stronie internetowej placówki oraz wywieszane w widocznym miejscu w placówce, w wersji kompletnej.
2. Wersja skrócona, przeznaczona dla małoletnich, powinna zawierać informacje istotne dla nich, przedstawione w sposób przystępny i zrozumiały. Standardy dzieciom przedstawiają nauczyciele.

Kluczowe jest zapewnienie, że zarówno rodzice, opiekunowie, są dobrze poinformowani o standardach ochrony dzieci. Informacje te powinny być przedstawione w sposób dostępny, zrozumiały.

Kodeks bezpiecznych relacji dziecko – dziecko

Cel:

Stworzenie kodeksu bezpiecznych relacji między małoletnimi w placówkach edukacyjnych, promującego zdrowe i bezpieczne interakcje, oraz określenie zachowań niedozwolonych, aby zapewnić bezpieczne środowisko dla wszystkich dzieci.

1. Nauczyciele mają obowiązek zaspokoić naturalne potrzeby dzieci.
2. Zezwala się na przytulanie dziecka, kiedy ma ono taką potrzebę.
3. Pracownicy promują wzajemny szacunek i akceptację różnic (kulturowych, etnicznych, religijnych, itd.).
4. Pracownicy powinni nauczać dzieci, że każdy ma prawo do własnych uczuć, przekonań i granic osobistych.
5. Pracownicy placówki zobowiązani są do odnoszenia się z szacunkiem do dziecka, wydawania dzieciom poleceń rzeczowo, jasno i konkretnie.
6. Pracownicy zobowiązani są do spokojnego tłumaczenia dziecku zaistniałych sytuacji oraz rozmowy z dzieckiem z pozycji dziecka (z zachowaniem kontaktu wzrokowego).
7. Wszyscy pracownicy dbają o dobre samopoczucie dziecka w przedszkolu.
8. Wszyscy uczą dzieci zdrowych sposobów komunikacji i rozwiązywania konfliktów.

9. Pracownicy zachęcają do używania słów, a nie agresji fizycznej czy werbalnej, do wyrażania emocji i rozwiązywania problemów.
10. Wspieranie pozytywnych interakcji grupowych, takich jak współpraca i praca zespołowa, przy jednoczesnym zapobieganiu wykluczeniu.
11. Zakazanie jest używanie wszelkich form przemocy psychicznej, w tym mobbingu, wyśmiewania, ośmieszania, plotkowania, czy izolowania innych dzieci.
12. Pojawiające się problemy wychowawcze omawiane są z rodzicami. Nauczyciele prowadzą ponadto rejestr wszelkich rozmów z rodzicami.
13. Należy regularnie przypominać dzieciom kodeks, jego zasady i znaczenie bezpiecznych relacji.

Bezpieczny dostęp do Internetu

Przedszkole Leśna Drużyna w Kamionkach zapewniając dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które stanowią zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

1. Na terenie przedszkola dostęp do internetu możliwy jest tylko pod nadzorem pracownika przedszkola.
2. Przedszkole podejmuje procedury związane z ochroną przed treściami szkodliwymi poprzez: edukowanie dzieci na temat zagrożeń, takich jak cyberprzemoc, phishing, gromadzenie danych osobowych i inne oszustwa internetowe. Nauczanie dzieci o znaczeniu bezpiecznych haseł i ochronie swoich danych osobowych online. Dostarczanie rodzicom materiałów edukacyjnych i wskazówek dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu w domu.

Bezpieczny dostęp do Internetu jest kluczowy dla ochrony dzieci przed zagrożeniami cyfrowymi. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu muszą być jasno określone, regularnie przypominane i egzekwowane zarówno w placówce, jak i w domu. Istotne jest również regularne edukowanie dzieci i rodziców na temat bezpiecznego korzystania z Internetu oraz instalowanie i aktualizowanie odpowiedniego oprogramowania ochronnego.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci w placówce

1. Placówka zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Placówka, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Personelowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
4. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu placówki może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
5. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
6. Upublicznienie przez członka personelu placówki wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
7. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1., powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie youtube.com w celach promocyjnych).

Monitoring

1. Przedszkole monitoruje swoich pracowników w zakresie przestrzegania Polityki w celu zapobiegania przemocy wobec dzieci.
2. Kierownictwo placówki wyznacza jedną osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci w placówce.
3. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki oraz zaproponowanie zmian w Polityce.
4. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród personelu placówki, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi Załącznik [4] do niniejszej Polityki.
5. W ankiecie członkowie personelu placówki mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w placówce.
6. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez personel placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazał kierownictwu placówki.
7. Każdy pracownik placówki może zgłaszać zmiany do Polityki.

8. Osoba odpowiedzialna za Politykę po akceptacji Dyrektora przedszkola wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom przedszkola nowe brzmienie Polityki.
9. Osoba ta jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki oraz proponowanie zmian w Polityce.

Przepisy końcowe

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu placówki, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla personelu lub poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną.
3. Wszelkich zmian w opracowanej procedurze może dokonywać z własnej inicjatywy lub na wniosek rady pedagogicznej dyrektor placówki. Wnioskodawcą zmian może być również rada rodziców. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Załączniki

Załącznik 1 -Karta Interwencji

1. <i>Imię i nazwisko dziecka Grupa przedszkolna</i>		
2. <i>Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)</i>		
3. <i>Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu</i>		
4. <i>Opis działań podjętych przez pracowników przedszkola</i>	<i>Data</i>	<i>Działanie</i>
5. <i>Spotkania z opiekunem</i>	<i>Data</i>	<i>Opis spotkania /numer notatki służbowej</i>

6. <i>Forma podjętej interwencji</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa</i> ● <i>wniosek o wgląd w sytuację rodziny</i> ● <i>inny rodzaj interwencji. Jaki?</i> 	
7. <i>Dane dotyczące interwencji (dane organu do którego zgłoszono interwencję) i datę interwencji</i>		
8. <i>Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli przedszkole uzyska takie dane/ informacje i wynikach działań rodziców, przedszkola</i>		

.....

PODPIS I DATA OSOBY WYPEŁNIAJĄCEJ KARTĘ

Załącznik 2 -Rodzaje przemocy oraz objawy krzywdzenia

§1 Rodzaje przemocy

Przyjęcie którejkolwiek z cytowanych definicji pozwala wyróżnić 4 główne kategorie złego traktowania dzieci przez dorosłych :

- a) krzywdzenie fizyczne*
- b) krzywdzenie emocjonalne*
- c) wykorzystywanie seksualne*
- d) zaniedbywanie*

§1.1. Krzywdzenie fizyczne

Analiza szeregu definicji zjawiska pozwala przyjąć, że jest to celowe używanie wobec dziecka siły fizycznej, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu, zagrażać życiu, rozwojowi i godności dziecka. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie, parzenie, przypalanie, trucie ale i również niszczenie z premedytacją rzeczy należących ofiary. W niektórych opracowaniach dokonuje się podziału na przemoc fizyczną w postaci czynnej i biernej. Uznaje się, że przemoc fizyczna bierna przejawia się w postaci różnego rodzaju zakazów, np.: mówienia w określonym czasie, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych itp.

§1.2 Krzywdzenie psychiczne

Mamy tu do czynienia z takim wzorcem zachowania rodziców lub opiekunów, który poważnie zakłóca poznawczy, emocjonalny, psychiczny lub społeczny rozwój dziecka i wywołujący u niego poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone. Bardzo trudno jest udokumentować zjawisko krzywdzenia emocjonalnego, gdyż wymaga to analizy pewnych sytuacji rodzinnych, konieczna jest diagnoza socjologiczno- psychologiczna oraz diagnoza osobowościowa poszczególnych członków rodziny. Emocjonalne krzywdzenie nie wiąże się z bezpośrednim kontaktem cielesnym i może przybierać różne formy:

- ignorowania
- odtrącania
- izolowania (konsekwentne uniemożliwianie dziecku normalnych interakcji

społecznych z rówieśnikami, członkami rodziny, innymi dorosłymi. Może tu również chodzić o ograniczenie dziecku swobody przemieszczania się)

- wykorzystywania lub demoralizowania (zmuszanie do niewłaściwych lub niezgodnych z prawem zachowań, uczenie i popieranie ich)
- słownej agresji (obrażanie, zawstydzanie, ośmieszanie, niedocenywanie)
- terroryzowania (tworzenie klimatu strachu, wprowadzanie sztywnych lub nierealnych oczekiwań z groźbą kary za ich niespełnienie).

Równie krzywdzące dla dziecka jest bycie świadkiem wulgarności i oglądanie przemocy między dorosłymi członkami rodziny. Istotą krzywdzenia emocjonalnego jest uporczywość, powtarzalność zachowań, które niszczą dziecko.

§1.3 Wykorzystanie seksualne

Za dziecko seksualnie wykorzystywane można uznać „każdą jednostkę w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniedbywanie swoich społecznych obowiązków, lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza do zaangażowania go w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej”. W literaturze najczęściej spotyka się następujący podział zachowań związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci :

- zachowania z kontaktem fizycznym : penetracja, dotykanie intymnych części ciała dziecka, całowanie o charakterze seksualnym oraz dotykanie przez dziecko intymnych części ciała dorosłego
- zachowania bez kontaktu fizycznego : ekshibicjonizm, obsceniczne telefony, podglądactwo fetyszyzm, eksponowanie ciała dziecka osobom dorosłym w celu zaspokojenia ich seksualnych pragnień, prezentowanie dziecku zdjęć pornograficznych oraz włączanie go w oglądanie lub produkcję materiałów pornograficznych. Ta forma wykorzystywania zawiera również składanie dziecku propozycji o charakterze seksualnym i werbalne molestowanie (np. lubieżne komentarze na temat ciała dziecka). Szczególną formą wykorzystywania seksualnego dziecka jest kazirodztwo, określane jako obcowanie płciowe ze wstępnym, zstępnym, przysposobionym, bratem lub siostrą.

§1.3 Zaniedbywanie

Zaniedbywanie to nie zapewnienie dziecku odpowiednich warunków w sferze zdrowia, edukacji, rozwoju emocjonalnego, odżywiania, schronienia i bezpiecznych warunków życia, w ramach racjonalnych i dostępnych rodzicom lub opiekunom środków, co może skutkować wysokim prawdopodobieństwem spowodowania szkody dla zdrowia dziecka, jego rozwoju fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego lub społecznego.

Rodzaje i objawy przemocy

1 Objawy przemocy fizycznej

Objawami przemocy fizycznej są: siniaki, ślady po uderzeniach w różnych miejscach ciała, rany twarzy i głowy w różnych stanach gojenia się, ślady po oparzeniach, powtarzająca się opuchlizna, a także złamania, zwichnięcia, lęk przed rozebraniem się, lęk przed dotykiem drugiej osoby, strój nieadekwatny do pory roku oraz pogody, nadmierna apatia lub agresja.

2 Objawy przemocy psychicznej

zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego), psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy), moczenie i zanieczyszczanie się (zazwyczaj u dzieci), ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu, brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie, depresja, fobie, lęki, zachowanie destrukcyjne, kłopoty z kontrolą emocji, poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych, problemy w pracy lub szkole, zachowania agresywne w stosunku do innych osób, tendencja do uzależniania się od innych.

3. Objawy przemocy seksualnej

Somatyczne:

- infekcje dróg moczowo- płciowych bez podłoża

organicznego,

- urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,
- urazy około odbytowe i pochwy,
- ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych, upławy,
- infekcje jamy ustnej,
- urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
- infekcje przenoszone drogą płciową (np. weneryczne, grzybicze, HIV),
- niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności,
- nietrzymanie kału i moczu,
- spadek apetytu
- trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,
- przerwanie błony dziewiczej,

Poznawcze, emocjonalne, behawioralne:

- zbyt duża erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,
- prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników,
- zachowania masturbacyjne,
- erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,
- zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne,
- zaburzenia przyjmowania pokarmu,
- u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie jak moczenie się, ssanie palca, kiwanie,
- izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
- lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
- zachowania agresywne i (lub) autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa),
- nadpobudliwość ruchowa,
- poczucie winy, krzywdy,

4. Objawy zaniedbania

Częsta absencja w przedszkolu, wagarowanie, ubiór nieadekwatny do pory roku, niedożywienie, zaniedbane pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna odzież, skóra, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, brak szczepień, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny), pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci), apatia, bierność, brak współpracy z przedszkolem- nie przychodzenie na spotkania z nauczycielami, specjalistami, brak kontaktu z rodzicem.

Lista A

Informacje od dziecka lub osoby, która była bezpośrednim świadkiem przemocy.

<p>1. <i>Ktoś w domu bije dziecko, szarpie, popycha, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotami itp.</i></p>	
<p>2. <i>Ktoś wobec dziecka w domu używa wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami.</i></p>	
<p>3. <i>Opiekunowie nie zaspakajają podstawowych potrzeb dziecka takich jak: przynależność, bezpieczeństwo, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.</i></p>	
<p>4. <i>Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj. : dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka itp.</i></p>	
<p>5. <i>Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania :</i> <i>a) uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele</i> <i>b) brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku wieku itp. Występują opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np. opieki lekarskiej zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.</i></p>	
<p>6. <i>Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny)</i></p>	
<p>7. <i>Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.</i></p>	
<p>8. <i>Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu)</i></p>	

Lista B

Obserwacja pracownika przedszkola dotycząca dziecka.

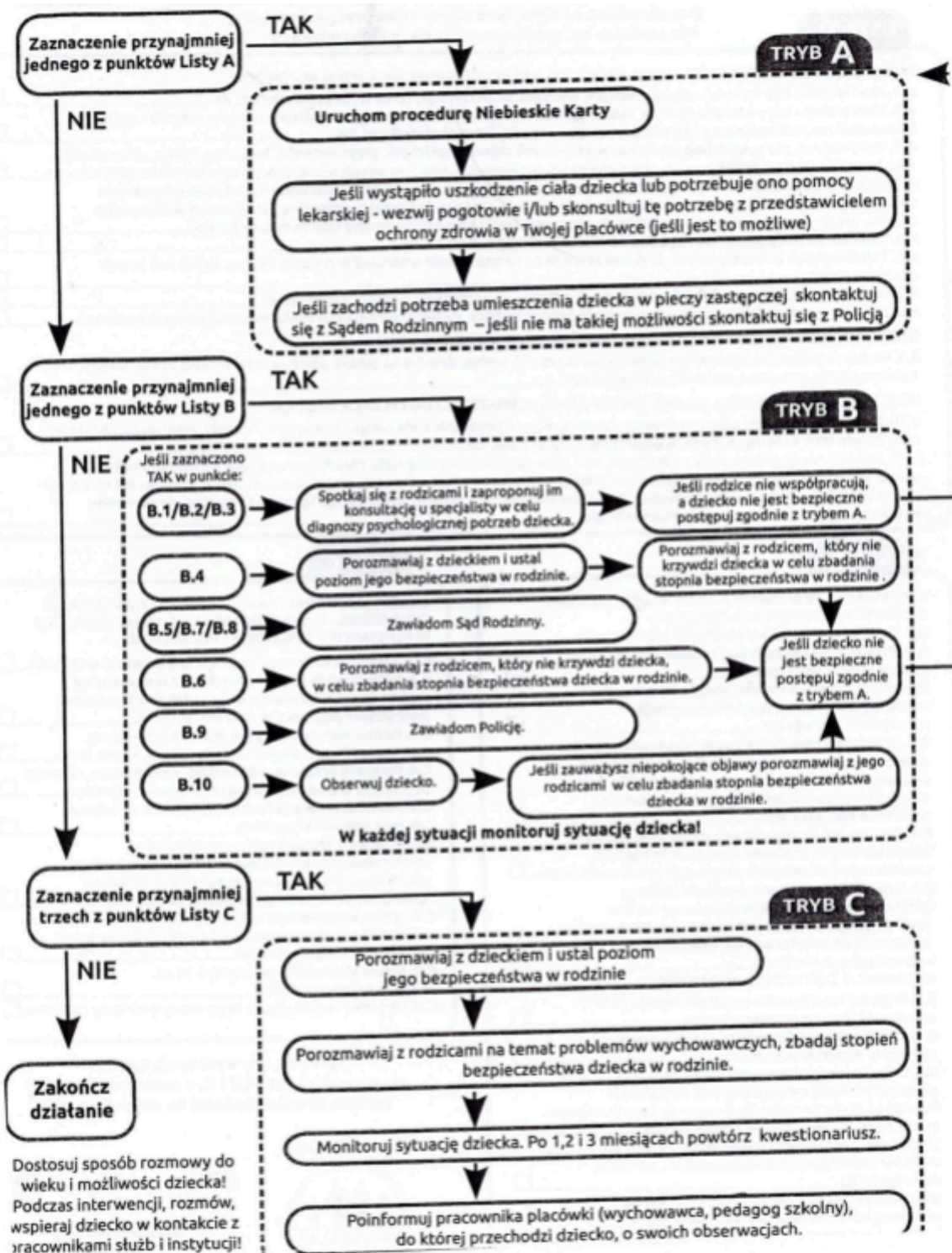
<i>1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc- w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i /lub sprawcy.</i>	
<i>2. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w przedszkolu, np. Lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.</i>	
<i>3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np. gryzie, szczypie się, uderza głową. Dziecko jest od jakiegoś czasu lub stale apatyczne, ospałe, nie ma chęci do zabawy eksploracji rozwojowej.</i>	
<i>4. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękami lub innymi trudnymi emocjami n kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.</i>	
<i>5. Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych przedszkola.</i>	
Informacje dotyczące rodziców:	
<i>6. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi, i bezpieczeństwu dziecka.</i>	
<i>7. Rodzice nie współpracują z przedszkolem przy udzielaniu pomocy dziecku.</i>	
<i>8. Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.</i>	
<i>9. Na terenie przedszkola rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkohol, narkotyki, lub nie zgłasza się po odbiór dziecka.</i>	
<i>10. Kiedykolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.</i>	

Lista C

Obserwacja pracownika przedszkola lub informacja od osób będących w kontakcie z dzieckiem i rodzicami:

<i>1. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.</i>	
<i>2. Wcześniejsze podejrzenie w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.</i>	
<i>3. Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość -np. alkohol, narkotyki, leki, itp.</i>	
<i>4. Poważne problemy zdrowotne , emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.</i>	
<i>5. Rozwód separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.</i>	
<i>6. Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród : problemy emocjonalne,, problemy społeczne, zaburzenia rozwojowe, niepełnosprawność.</i>	
<i>7. Niskie kompetencje wychowawcze lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka</i>	
<i>8. Matka lub/i ojciec byli poniżej 18.r.ż. w chwili narodzin dziecka.</i>	
<i>9. Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.</i>	

Załącznik-4 Algorytm postępowania

Kamionki, dnia.....

Oświadczenie o niekaralności

Ja, niżej podpisany/a
(imię i nazwisko)

zamieszkały/a
(adres zamieszkania)

legitymujący/a się dowodem osobistym
(seria i numer dowodu)

wydanym przezświadomy/a

odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam, że nie
byłem/byłam skazana za przestępstwa przeciwko wolności i seksualnej, obyczajności i
przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego. Nie toczy się przeciwko mnie żadne
postępowanie karne w tym zakresie.

.....

podpis osoby składającej oświadczenie